

Οφθαλμολογία

Ενότητα 3η

Κεφάλαιο 3ο - Δεξιότητες 20-27

- Βλέφαρα
- Κόγχος
- Δακρυϊκή συσκευή

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο "Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης" έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση" και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Περιεχόμενα ενότητας

ΘΔ 20: Λειτουργία Βλεφάρων

Βλέφαρα: Βασικά Ανατομικά Στοιχεία

Ποια νεύρα κινούν τα βλέφαρα;

ΘΔ 21: Θέση βλεφάρων και παθήσεις αυτής

Συγγενής Βλεφαρόπτωση

Βλεφαρόπτωση: Αίτια

ΘΔ 22: Δέρμα βλεφάρων

ΘΔ 23: Αδένες βλεφάρων

Περιεχόμενα ενότητας

ΘΔ 24: Κόγχος - Εξόφθαλμος

ΘΔ 25: Θυρεοειδική Οφθαλμοπάθεια

Thyroid Eye Disease

ΘΔ 25: Φλεγμονές κόγχου

ΘΔ 26: Λειτουργίες Δακρύων

Ξηρός οφθαλμός - Δακρύρροια

ΘΔ 27: Αποχέτευση δακρύων

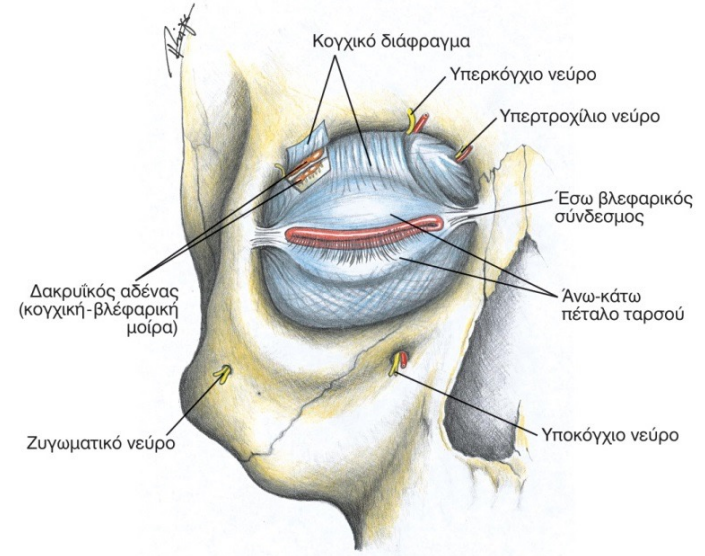
Δακρυοκυστίτιδα

ΘΔ 20 : Λειτουργία Βλεφάρων

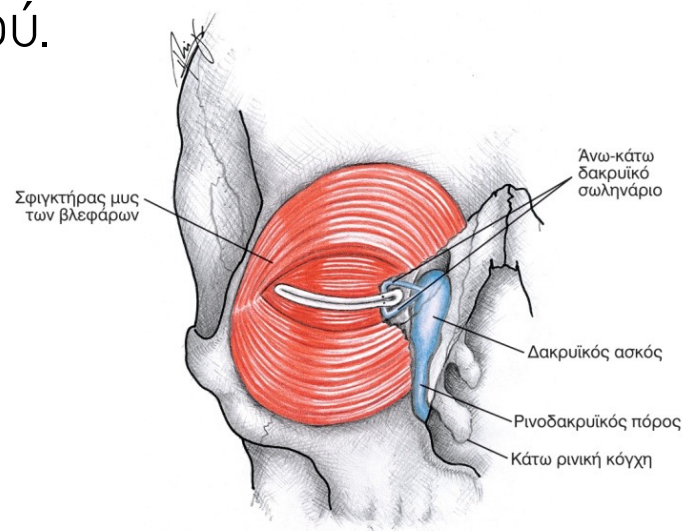
Ο φοιτητής πρέπει να:

- ✓ Ελέγχει και περιγράφει την προστατευτική συμβολή των βλεφάρων στη μηχανική προάσπιση και ύγρυνση του κερατοειδούς.
- ✓ Περιγράφει τα ανατομικά στοιχεία των βλεφάρων (επιπεφυκότας, ταρσός, ανελκτήρας μυς, δέρμα, δακρυϊκοί αδένες κλπ).
- ✓ Ονομάζει τα 2 κρανιακά νεύρα που είναι υπεύθυνα για την κίνηση των βλεφάρων.

Λειτουργία βλεφάρων

- Οι βασικές λειτουργίες των βλεφάρων είναι:
 - α) η μηχανική **προάσπιση** του βολβού.
 - β) η συμμετοχή στην **επίστρωση** της δακρυϊκής στιβάδας.
 - γ) η ελάττωση της **επιφανειακής τάσης** του δακρυϊκού φιλμ.
 - δ) η συμμετοχή τους στην ενεργό **άντληση των δακρύων** από τον οφθαλμό και την προώθησή τους προς αποχέτευση.

Βλέφαρα: Βασικά Ανατομικά Στοιχεία

■ Στιβάδες

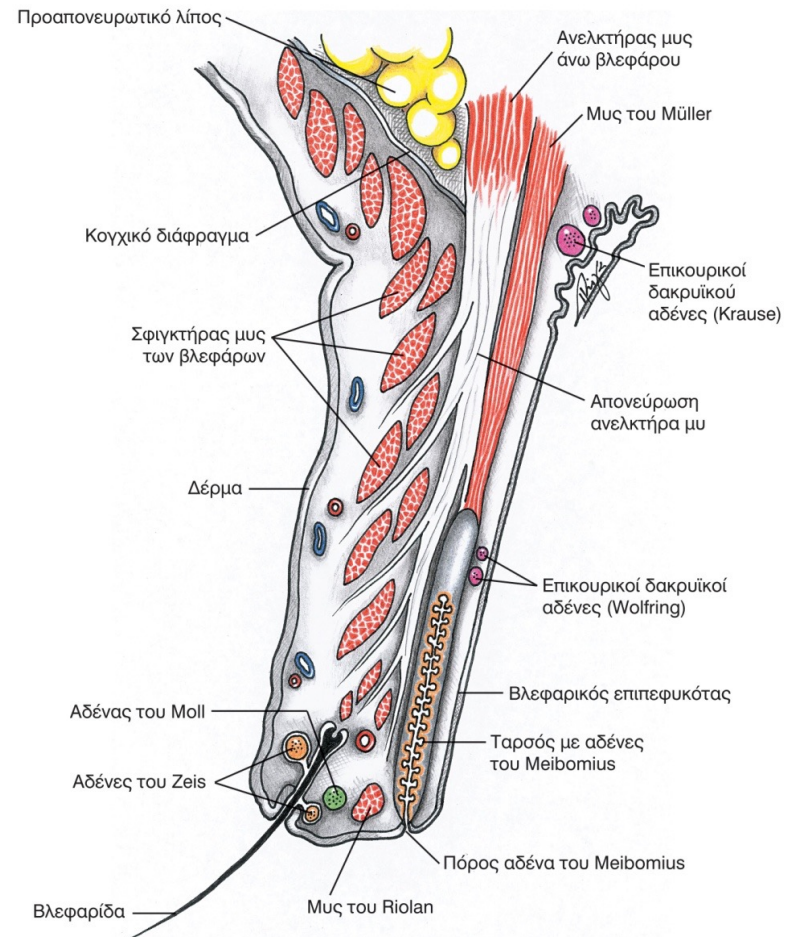
1. Πρόσθιο πέταλο:
 - i. Δέρμα.
 - ii. Σφιγκτήρας των βλεφάρων.
2. Οπίσθιο πέταλο:
 - i. Ταρός.
 - ii. Επιπεφυκώς.

■ Αδένες

Moll, Zeiss, Meibomius

■ Μύες

- a. Ανεκτήρας άνω βλεφάρου.
- b. Μυς του Müller.
- c. Κατασπαστήρας κάτω βλεφάρου.
- d. Σφιγκτήρας.

Ποια νεύρα κινούν τα βλέφαρα ;

Διάνοιξη

- III κρανιακή συζυγία (κοινό κινητικό ν.)

Ανεκκτήρας άνω βλεφάρου

- Συμπαθητικό Ν.Σ

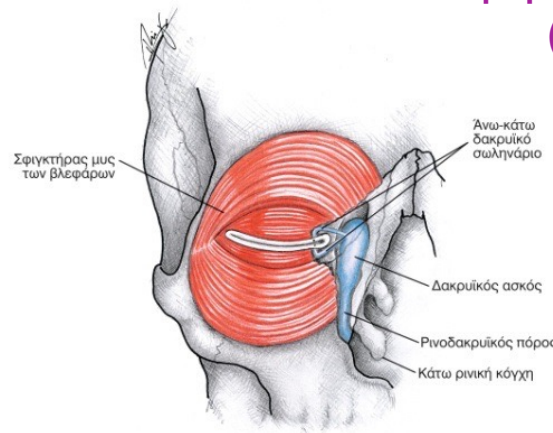
Μυς του Müller

Σύγκλιση

- VII κρανιακή συζυγία (προσωπικό ν.)

Σφιγκτήρας μυς των βλεφάρων (orbicularis oculi m.)

ΘΔ 21 : Θέση βλεφάρων και παθήσεις αυτής

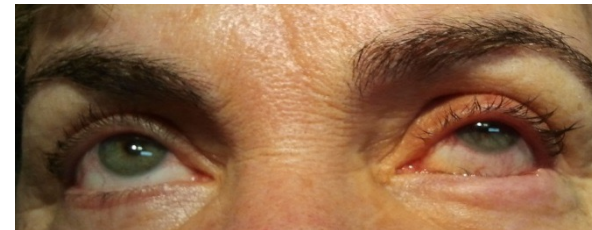
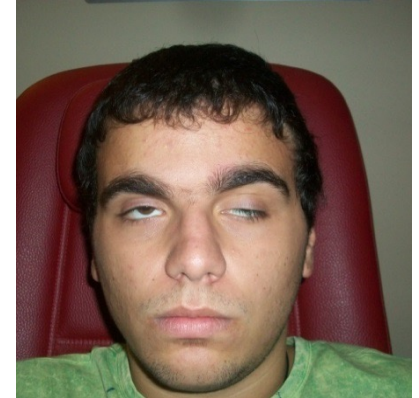
Ο φοιτητής πρέπει να είναι σε θέση να:

- Διαπιστώνει τυχόν **λαγόφθαλμο, πτώση βλεφάρου, εντρόπιο ή εκτρόπιο** και να ονομάζει την αιτιολογία τους.
- Περιγράφει τις πιθανές **επιπλοκές** τους από τον κερατοειδή και περιγράφει τρόπους αντιμετώπισής τους.
- Εξηγεί το πόσο απαραίτητη είναι η ταχεία αντιμετώπιση της **βλεφαρόπτωσης στα παιδιά**.

Διαταραχές θέσης/λειτουργίας βλεφάρων

- Λαγόφθαλμος
 - Ατελής σύγκλιση του βλεφάρου
- Βλεφαρόπτωση
- Εκτρόπιο
 - Παθολογική έξω στροφή του βλεφάρου
- Εντρόπιο
 - Παθολογική έσω στροφή του βλεφάρου

Συγγενής Βλεφαρόπτωση

ΠΡΟΣΟΧΗ !!!

- A. Χρήζει άμεσης
χειρουργικής
αντιμετώπισης.
- B. Κίνδυνος
αμβλυωπίας
εξ ανοψίας.

Βλεφαρόπτωση: Αίτια

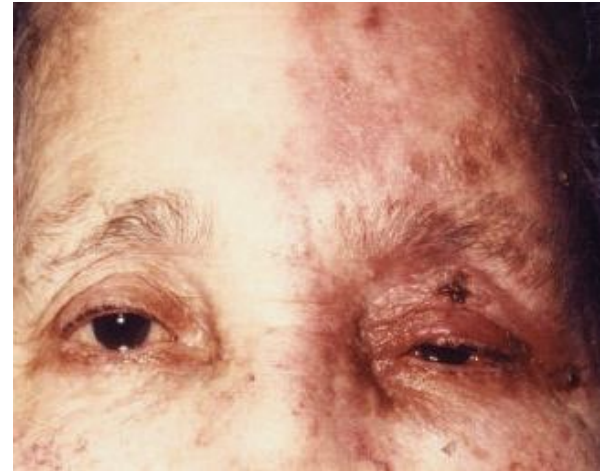
- **Μυογενής**
π.χ. Μυασθένεια
- **Νευρογενής**
π.χ. Πάρεση III, σ. Horner
- **Μηχανική**
π.χ. Δερματοχάλαση, όγκοι
- **Απονευρωτική**

ΘΔ 22 : Δέρμα βλεφάρων

Ο φοιτητής θα πρέπει να...

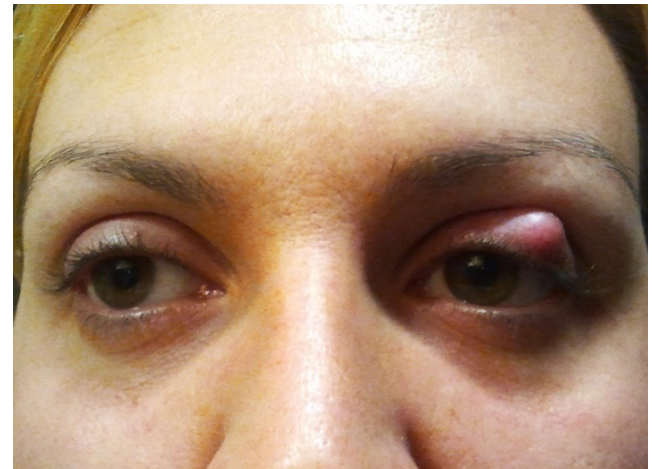
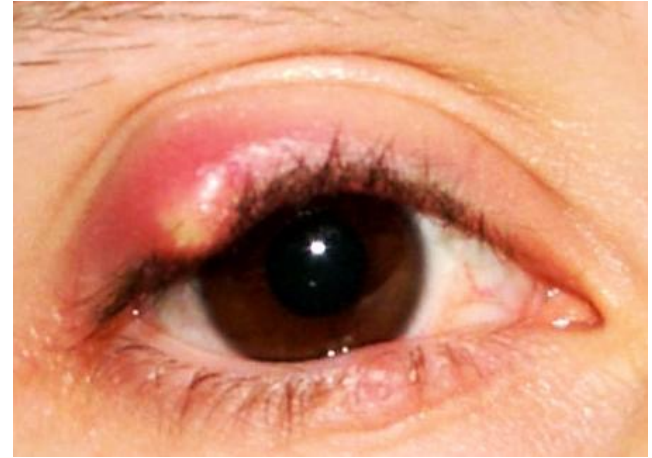
- Περιγράφει τις οφθαλμικές βλάβες από τον οφθαλμικό έρπητα ζωστήρα, τις πιθανές επιπλοκές και τρόπους αντιμετώπισης του.
- Διευκρινίζει τη σχέση οφθαλμικής εντόπισης του ζωστήρα και σημείου έδρασης του ιού.
 - Γάγγλιο του Gasser

ΘΔ 23 : Αδένες βλεφάρων

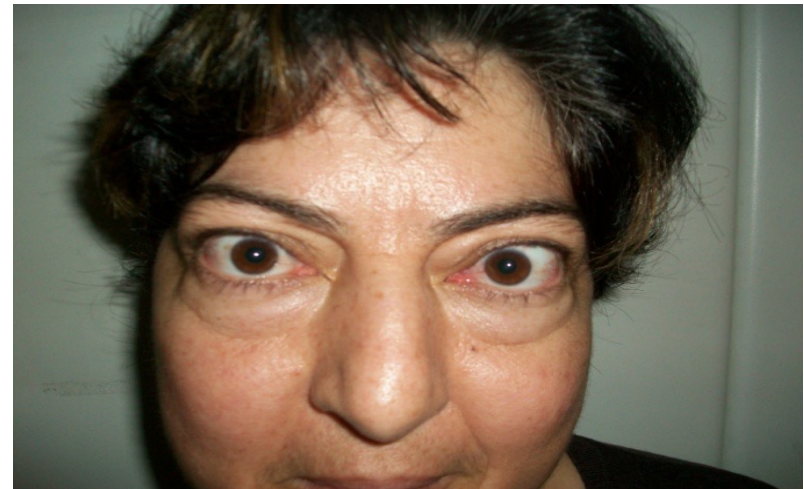
Ο φοιτητής θα πρέπει να:

- Αναγνωρίζει την **κριθή** ως φλεγμονή των θυλάκων των βλεφαρίδων και να περιγράφει τη θεραπεία της
 - (αντιβιοτική αλοιφή, ζεστές κομπρέσες, αφαίρεση βλεφαρίδων)
- Διαπιστώνει με τη φυσική εξέταση το **χαλάζιο**, το αποδίδει σε φλεγμονή αδένων του βλεφάρου και προτείνει την χειρουργική θεραπεία ως αντιμετώπιση του

ΘΔ 24 : Κόγχος - Εξόφθαλμος

- Εξοφθαλμομέτρηση
- Κυριότερα αίτια
 - Φλεγμονές κόγχου.
 - Όγκοι κόγχου.
 - Φλεβική στάση στο ΣΚ.
 - Ενδοκρινική οφθαλμοπάθεια.
- Δ/Δ φλεγμονώδους εξεργασίας
- CT/MRI

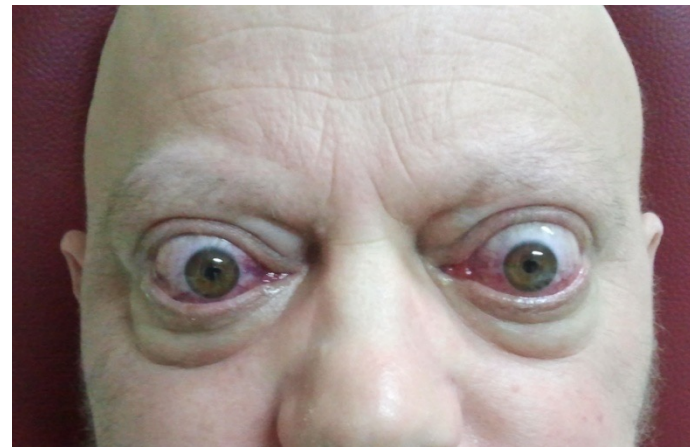
ΘΔ 25 : Θυρεοειδική Οφθαλμοπάθεια

- Εκδήλωση της Νόσου Graves-Basedow
 - **Αυτοάνοσος:**
T-λεμφοκύτταρα έναντι θυρεοειδικών αντιγόνων.

Στόχος: **Κογχικό λίπος, εξοφθάλμιοι μύες, βλέφαρα**

Στάδια βαρύτητας

- 1: ήπιο οίδημα βλεφάρων, ένεση επιπεφυκότα.
- 2: + ανάσπαση/κατάσπαση βλεφάρων.
- 3: + διαταραχές της οφθαλμικής κινητικότητας.
- 4: + συμπιεστική οπτική νευροπάθεια.

ΘΔ 25 : Θυρεοειδική Οφθαλμοπάθεια

Κύρια Χαρακτηριστικά

- Πρόπτωση του βολβού.
- Αγριεμένη όψη λόγω ανελκυσμού του άνω βλεφάρου (σ. Dalrymple).
- Υστέρνηση της συνοδού καθόδου του άνω βλεφάρου κατά το χαμήλωμα του βλέμματος (σημείο von Graefe).
- Αραιός βλεφαρισμός.
- Οίδημα βλεφάρων.
- Χύμωση και υπεραιμία του επιπεφυκότος.
- Στικτική κερατοπάθεια μέχρι κερατοπάθεια εκ λαγοφθάλμου από έκθεση και ξηρότητα της επιφάνειας του βολβού.
- Διπλωπία λόγω υπερτροφίας των εξωφθalmίων μυών, ιδίως του έσω ορθού.
- Αύξηση του οφθαλμικού τόνου.

ΘΔ 25 : Φλεγμονές κόγχου

- Δ/Δ πρό- από οπισθοδιαφραγματικό
- Προδιαφραγματική κυτταρίτιδα
 - οίδημα βλεφάρων
 - πτώση
- Κογχική ή οπισθοδιαφραγματική
 - + περιορισμός κινητικότητας βολβού, κακουχία

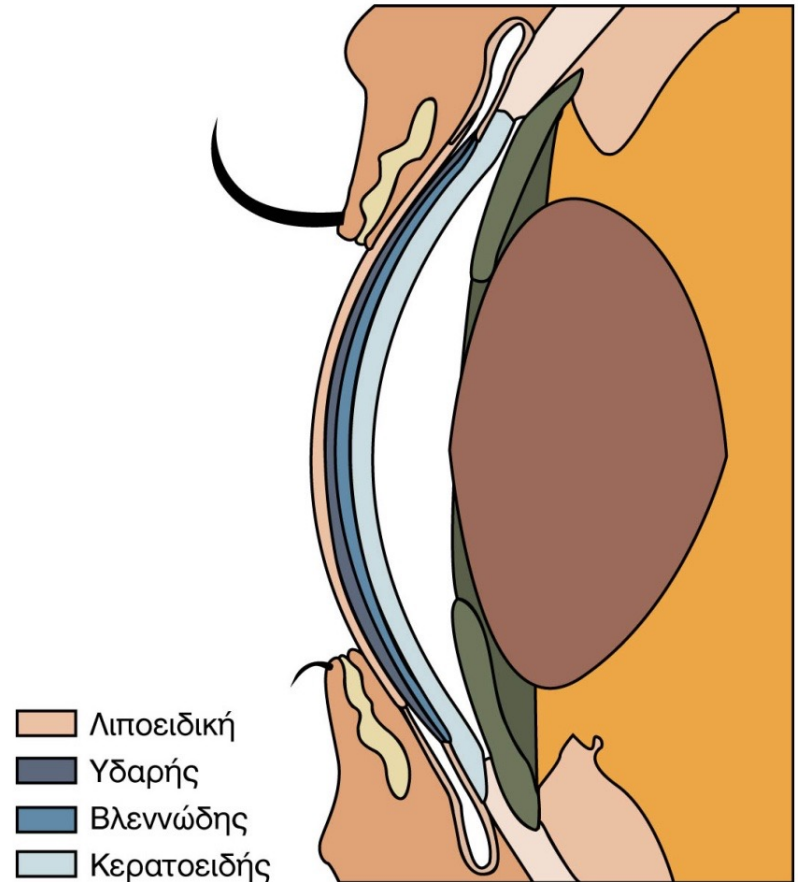

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΣΟΒΑΡΗ!
ΧΡΗΣΕΙ ΠΑΝΤΑ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ
I.V. ΑΝΤΙΒΙΟΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΘΔ 26 : Λειτουργίες Δακρύων

- Η θρέψη και οξυγόνωση των εξώτερων στιβάδων του κερατοειδή (κερατοειδής ανάγγειος ιστός).
- Η εξασφάλιση λείας πρόσθιας διαθλαστικής επιφάνειας του οφθαλμού.
- Η χημική και μηχανική προάσπιση της επιφάνειας του οφθαλμού (ενζυματικός καθαρισμός, έκπλυση μικροσωματιδίων).

Ξηρός οφθαλμός - Δακρύρροια

Σύνδρομο Ξηρού Οφθαλμού:

- Ποσοτική (ελάττωσης έκκρισης δακρυϊκού αδένου) ή ποιοτική (ελάττωση περιεκτικότητας σε βλέννη ή λιποειδή) ανεπάρκεια δακρυϊκής στιβάδας να ανταποκριθεί στην αποστολή της.

Δακρύρροια:

- Αυξημένη παραγωγή δακρύων, αντανακλαστική σε τοπικό ερεθισμό.

Να διακρίνεται από την Επιφορά:

- ανεπιτυχής αποχέτευση δακρύων, ανατομική ή λειτουργική.

ΘΔ 27 : Αποχέτευση δακρύων

- Συγγενής απόφραξη
 - Βλεννώδεις εκκρίσεις, επιφορά.
 - Μαλάξεις, αντιβιοτικά.
 - Καθετηριασμός ρινοδακρικού πόρου.

ΘΔ 27 : Δακρυοκυστίτιδα

Οξεία

- Ταχεία εξέλιξη.
- Οίδημα, ερυθρότητα.
- Έντονη ευαισθησία.
- **Αντιβίωση per os.**

Χρόνια

- Επιφορά.
- Βλεννοπυώδεις εκκρίσεις.
- Συχνές Επιπεφυκίτιδες.
- **Ασκορινοστομία.**

Ηλεκτρονικές Παραπομπές 3^{ου} Κεφαλαίου

1. <http://emedicine.medscape.com/article/834932-overview>
Άρθρο του Medscape με αναλυτικές πληροφορίες ανατομίας των βλεφάρων
2. http://www.revophth.com/content/d/plastic_pointers/c/38692/
Αναλυτική περιγραφή των διαταραχών θέσης των βλεφάρων
3. <http://emedicine.medscape.com/article/1212082-overview>
Άρθρο του Medscape για τις αιτίες και την αντιμετώπιση της βλεφαρόπτωσης
4. <http://www.aafp.org/afp/2002/1101/p1723.html>
Πλήρης ενημέρωση για τον οφθαλμικό ζωστήρ
5. http://www.optometry.co.uk/uploads/articles/0e8005e0bc2e021ee066d330df17d893_skorin20020628.pdf
Διαφορική διάγνωση και αντιμετώπιση χαλαζίου - κριθής

Ηλεκτρονικές Παραπομπές 3^{ου} Κεφαλαίου

6. <http://emedicine.medscape.com/article/1218575-overview>
Αναλυτική περιγραφή εξοφθάλμιων καταστάσεων
7. <http://emedicine.medscape.com/article/1218444-overview>
Τα πάντα γύρω από τη θυρεοειδική οφθαλμοπάθεια
8. <http://www.patient.co.uk/doctor/orbital-and-preseptal-cellulitis>
Διαφορική διάγνωση προδιαφραγματικής κυτταρίτιδας από
κυτταρίτιδα κόγχου
9. http://eyewiki.aao.org/Nasolacrimal_Duct_Obstruction,_Congenital
Συγγενής απόφραξη δακρυϊκών οδών
10. <http://emedicine.medscape.com/article/1210688-overview>
Αναλυτική πληροφόρηση για τη δακρυοκυστίτιδα

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,
Δημητράκος Σταύρος. "Οφθαλμολογία. Δεξιότητες 20-27".
Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή
διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS267/index.php>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο "Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων".

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

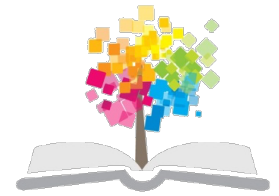
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Διατήρηση Σημειωμάτων

- Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:
 - το Σημείωμα Αναφοράς
 - το Σημείωμα Αδειοδότησης
 - τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
 - το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Τέλος ενότητας

Ηλεκτρονική επιμέλεια: Αργύριος Τζαμάλης, MD, PhD, MA, FEBO

Επεξεργασία διαφανειών: Τσιάντου Ελένη

Θεσσαλονίκη, Μάιος 2015

